

SXEDIO.GA2

25.7.1952: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΕΞΑΠΟΛΛΥΕΙ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΝΤΟΝΗ ΕΠΙΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΤΗΓΟΡΕΙ ΟΤΙ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ ΜΕ ΔΙΣΤΑΓΜΟΝ ΚΑΙ ΝΥΣΤΑΓΜΟΝ ΣΤΗΝ ΑΞΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΟΥΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΣΤΟΝ ΟΗΕ

Στις **25 Ιουλίου 1952** ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, πριν αναχωρήσει από την Αθήνα όπου για **50** ημέρες προσπαθούσε να πείσει την ελληνική Κυβέρνηση και την αντιπολίτευση να αναλάβουν πρωτοβουλία και να καταθέσουν προσφυγή της Κύπρου στα Ηνωμένα Έθνη, χρησιμοποίησε το Κρατικό Ραδιόφωνο της Ελλάδας για να εξαπολύσει την πιο έντονη επίθεση εναντίον της Ελληνικής Κυβέρνησης και της αντιπολίτευσης και τις κατηγόρησε ότι στην αξίωση του ελληνικού Έθνους για να οδηγήσουν το κυπριακό στον ΟΗΕ απάντησαν "με δισταγμόν και νυσταγμόν".

Γενικά ο Μακάριος κατάγγειλε την πολιτική ηγεσία της χώρας και κάλεσε ιδιαίτερα τον ελληνικό λαό να εξαναγκάσει τη Κυβέρνηση να προσφύγει στον ΟΗΕ για την Κύπρο.

"Είμαι υποχρεωμένος να σου ομιλήσω την γλώσσαν της αληθείας και να σου καταγγείλω και την Κυβέρνησιν και την αντιπολίτευσιν. Κυβέρνησις και αντιπολίτευσις δεν ήρθησαν εις το ύψος των περιστάσεων. Δεν έδειξαν ούτε τόλμην ούτε θάρρος," είπε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Είπε στη ραδιοφωνική του ομιλία ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος:

"Ελληνικέ Λαέ,

Αναχωρών αύριον διά την υπόδουλον ιδιαιτέραν μου Πατρίδα, την Μεγαλόνησον Κύπρον, όπου **400.000** Ελλήνων αδελφών στενάζουν υπό το βάρος επαράτου αγγλικού ζυγού και αγωνίζονται διά την αποτίναξιν του, ασυγκράτητον αισθάνομαι την επιθυμίαν καιλεπιτακτικόν το καθήκον ως Εθνάρχης του ελληνικού Κυπριακού λαού να σου εκφράσω ολοψύχους

ευχαριστίας διά την συμπαράστασιν σου εις τον Κυπριακόν αγώνα τον οποίον έκαμες και αγώνα ιδικόν σου.

Κατά το διάστημα της παραμονής μου εις την Ελευθέραν Πατρίδα ήκουσα εκ του πλησίον τον ζωηρόν παλμόν της μεγάλης ψυχής σου και τον δυνατόν κτύπον της καρδιάς σου. Πάλλει η ψυχή της Κύπρου και κτυπά η καρδιά σου διά την ελευθερίαν της Κύπρου και την ένωσιν της με την Μητέρα Πατρίδα, την πατρίδα των Πατρίδων, την αιωνίαν Ελλάδα.

Με επιστολάς και τηλεγραφήματα από πάσαν γωνίαν της Ελλάδος, με προσωπικήν επικοινωνίαν μου ωμίλησες εις την ψυχήν και μου είπες και μου έδειξες ότι στέκεσαι παράπλευρος των κυπρίων αδελφών σου. Και δεν είναι η βεβαίωσις σου απλή αισθηματολογία και δεν είναι οι λόγοι σου απλή κενολογία. Οχι, σε γνωρίζω. Απ' τα κόκκαλα σου τα ιερά είναι βγαλμένη η ελευθερία. Σε γνωρίζω. Πώς να σε ευχαριστήσω διά τας τόσας εκδηλώσεις και διαδηλώσεις σου, υπέρ της Ιεράς εθνικής υποθέσεως της Κύπρου; Γνωρίζω ότι δεν ήθελες ευχαριστίας διότι το Κυπριακόν ζήτημα το θεωρείς ως ζήτημα ιδικόν σου, τον αγγλικόν ζυγόν τον αισθάνεσαι βαρύνοντα και επί του ιδικού σου τραχήλου και επομένως την συμμεμοχήν σου εις τον κυπριακόν αγώνα τον αισθάνεσαι ως εθνικόν καθήκον σου.

Δι' εμέ όμως τον οποίον του Θεού η θέλησις και του κυριακού λαού, η αγάπη έταξεν επικεφαλής του αγώνος, αποτελεί υποχρέωσιν, υποχρέωσιν όχι τυπικής φιλοφροσύνης, αλλά εσωτερικής ψυχικής ανάγκης, να σου εκφράσω τας ευχαριστίας μου. Θα ήθελα να σφίξω του κάθε Έλληνος ξεχωριστά το χέρι, να τον ευχαριστήσω ιδιαιτέως, αλλά δεν είναι δυνατόν διότι είσθε χιλιάδες, είσθε εκατομμύρια, είσθε όλος ο ελληνικός λαός, και προς όλον τον ελληνικόν λαόν, απευθύνω τας ευγνώμονας ευχαριστίας μου. Έκαμες ότι δυνατόν επί του παρόντος να κάμης λαέ της Ελευθέρας Πατρίδος διά να φέρης το εθνικόν ζήτημα της Κύπρου προς την αισίαν λύσιν,

Ηνωσες την φωνήν σου με την φωνήν της Κύπρου διά να ακουσθή εντονωτέρα από τον φιλελεύθερον κόσμον, διά να ακουσθή από τους κωφεύοντας αναισθήτως φίλους λεγομένους της Ελλάδος και κατακτητάς της Κύπρου, Αγγλους. Προσέθεσες εις τας εκδηλώσεις σου την υπογραφήν σου εις το Ενωτικόν Δημοψήφισμα της Κύπρου, ηξίωσες τέλος από την Κυβέρνησιν σου όπως εγγράψη το ζήτημα της Κύπρου εις την ημερησίαν διάταξιν της προσεχούς Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ και διεκδικήση νομίμως τα ανόμως καταπατούμενα δίκαια του ελληνικού Κυπριακού λαού.

Η αξίωσις σου όμως αυτή δεν έγινε ακόμη σεβαστή από την πολιτικήν σου ηγεσίαν. Κάτι επομένως υπολείπεται να πράξης. Και δύνασαι να το πράξης. Να καταστήσης σεβαστήν και εκτελεστήν την αξίωσιν σου περί προσφυγής εις τα Ηνωμένα Έθνη.

Εις δημοκρατικήν χώραν όπως η Ελλάς, είσαι εντολοδόχος, είσαι κυρίαρχος, εξ ονόματος σου και εν ονόματι σου, η πολιτική ηγεσία χειρίζεται τα διάφορα ζητήματα. Είναι εκτελεστικόν όργανον της θελήσεως σου. Ποία η θέλησις σου διά τον χειρισμόν του Κυπριακού ζητήματος εξεφράσθη ήδη σαφώς. Η προσφυγή εις τα Ηνωμένα Έθνη, ακολουθεί όμως η ηγεσία πολυδαίδαλον δρόμον υψηλής διπλωματίας, δημιουργεί βασίμους φόβους, ότι το ζήτημα δεν θα εύρη την ευθείαν οδόν προς τα Ηνωμένα Έθνη.

Είμαι υποχρεωμένος να σου ομιλήσω την γλώσσαν της αληθείας και να σου καταγγείλω και την Κυβέρνησιν και την αντιπολίτευσιν. Κυβέρνησις και αντιπολίτευσις δεν ήρθησαν εις το ύψος των περιστάσεων. Δεν έδειξαν ούτε τόλμην ούτε θάρρος.

Εις την αξίωσιν του Έθνους περί προσφυγής απήντησαν με δισταγμόν και νυσταγμόν, ότι παρακολουθούν το ζήτημα αγρύπνως. Και ποία τα επιχειρήματα κατά της προσφυγής;

Θα ήτο σπατάλη χρόνου να σε απασχολήσω με αυτά. Βλέπουν ότι υπάρχει ακόμη θύρα ανοικτή διά σχετικές φιλικάς συνομιλίας μετά της Μεγάλης

Βερεττανίας. Εις την πραγματικότητα όχι μόνον θύραν, αλλ' ούτε και μικράν οπήν αφήκεν ανοικτήν η Μεγάλη Βρετανία διά τοιαύτας συνομιλίας.

Εκλεισαν ερμητικώς και θύρας και παράθυρα κατά πρόσωπον της Ελλάδος με την ωμήν απάντησιν ότι δεν υπάρχει Κυπριακόν ζήτημα προς συζήτησιν, απάντησιν υπενθυμίζουσιν τη ζοφεράν περίοδον του παρελθόντος κατά την οποίαν η ισχύς της βίας απετέλει δίκαιον. Εμπαίζει εαυτήν η πολιτική ηγεσία, αλλ' όπερ και χειρότρον, εμπαίζει τον ελληνικόν λαόν, εμπαίζει και τους δυστυχείς κυπρίους όταν ομιλεί περί ανοικτής θύρας διά φιλικάς συνομιλίας και άλλων παρομοίων.

Τότε μόνον θα ανοίξουν και θύραι και παράθυρα, όταν παραβιασθούν διά της κινήσεως του μοχλού των Ηνωμένων Εθνών.

Αλλά λέγει ακόμη η πολιτική ηγεσία, είναι πολύ πιθανόν ή μάλλον βέβαιον, ότι ο μοχλός των Ηνωμένων Εθνών δεν θα κινηθή, ούτε διά να ανοίξη θύραν διά συνομιλίας, ούτε διά να μετακινήση εκ της Κύπρου τον αγγλικόν καλοσσόν και το ζήτημά μας δεν θα εύρη λύσιν, αλλά και πάλιν το ζήτημα δεν κλείει, υπαρχει δε και μοχλός άλλος εις την διάθεσιν μας.

Ας κάμη η ελληνική Κυβέρνησις ό,τι εξαρτάται από αυτήν, θα κάμουν και οι Κύπριοι ό,τι από τους ιδίους εξαρτάται. Η υπόθεσις της Κύπρου είναι υπόθεσις δικαίου, υπόθεσις δικαιώματος αυτοδιαθέσεως, καθαρά ως κρύσταλλον. Καθήκον έχει η ελληνική Κυβέρνησις να ζητήση διά του Διεθνούς Δικαστηρίου την εφαρμογήν και επί της Κύπρου του δικαιώματος αυτοδιαθέσεως.

Θα διαταραχθή διά της τοιαύτης ενεργείας η Ελληνοαγγλική φιλία. Αποτελεί εμπαιγμόν και ύβριν κατά σου ελληνικέ λαέ, η ύπαρξις και παραδοχή μιας τοιαύτης φιλίας, εν ονόματι της οποίας καταπατείται κυνικώτατα το δίκαιον των εν Κύπρω αδελφών σου. Οχι. Οι Αγγλοι δεν είναι φίλοι σου. Δεν είναι φίλοι σου, εφ' όσον κρατούν υπό ζυγόν τους κυπρίους αδελφούς σου, ούτε και θα είσαι συ ο πταίων και

κατηγορούμενος, εάν αποκόψης τους δεσμούς της αγγλοελληνικής φιλίας, της οποίας απόκρουσις εφ' όσον είναι μονόπλευρος και ετεροβαρής, επιβάλλεται υπό της Εθνικής αξιοπρεπείας και τιμής. Πταίοντες και κατηγορούμενοι είναι οι Άγγλοι, οι οποίοι έδειξαν τας διακηρύξεις των και προς τας υπογραφάς των, εμφανιζόμενοι με φιλελεύθερον προσώπειον επί της διεθνούς σκηνής ως υποκριταί ηθοποιοί, υπερασπισταί δήθεν και πρόμαχοι της παγκοσμίου ελευθερίας.

Χωρίς δε στενοχωρίαν ή μικράς αιδούς, το αίσθημα ομιλούν και περί χρησιμοποίησεως στρατηγικών βάσεων εν Κύπρω διά την υπεράσπισιν της παγκοσμίου ελευθερίας. Ποίας παγκοσμίου ελευθερίας, όταν οι ίδιοι κρατούν υπό ζυγόν τον Κυπριακόν λαόν, λαόν ακραιφνώς ελληνικόν με ιστορίαν και πολιτισμον μακρών αιώνων;

Θα ήσαν ειλικρινέστεροι οι Άγγλοι αν ωμίλουν ουχί περί υπερασπίσεως των αγγλικών συμφερόντων. Το δόγμα της παγκοσμίου ελευθερίας του οποίου υπηραμύνεται η Μεγάλη Βρετανία διατί δεν ισχύει και διά τους κυπρίους, τους οποίους αντιθέτως με σύστημα και επιμονήν διά της εκπαιδευτικής πολιτικής της και της οικονομικής καταπιέσεως και παντοίων άλλων μέσων προσπαθεί να αφελληνίση. Οι Κύπριοι βεβαίως ούτε αφελληνίζονται ούτε εξαγγλίζονται. Είναι Έλληνες και θα παραμένουν Έλληνες.

Δυσφορίαν όμως αισθάνονται μεγάλην όταν βλέπουν κατά τοιούτον τρόπον στραγγαλιζόμενον το δίκαιον των υπό της φιλοδικαίου και φιλελευθέρας Μεγάλης Βρετανίας. Πικρίαν δε αισθάνονται όταν βλέπουν και την πολιτικήν ηγεσίαν της ελευθέρας Πατρίδος διστάζουσας να αφαιρέση το φιλελεύθερον προσώπειον της Μεγάλης Βρετανίας ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών και να ζητήση δι' αυτών δικαίωσιν. Την πικρίαν όμως αυτήν δύνασαι συ να εξαλείψης, Ελληνικέ λαέ. Έχεις την δύναμιν να εξαναγκάσης τη πολιτικήν σου ηγεσίαν να συμμορφωθή προς την αξίωσιν και την επιταγήν σου και να φέρης το ζήτημα

της Κύπρου ενώπιον της συνελεύσεως του διεθνούς Οργανισμού.

Εις σε λοιπόν εμπιστεύομαι τον χειρισμόν από ελληνικής πλευράς της ιεράς υποθέσεως της Κύπρου. Σου απευθύνω χαιρετισμόν εγκάρδιον, με την βεβαιότητα ότι εις χείρας δυνατάς ενεπιστεύθην την υπόθεσιν".

Την επομένη ο Μακάριος έφυγε για την Κύπρο όπου του επιφυλάχθηκε θερμή υποδοχή σε σύγκριση με τις συνθήκες που επικρατούσαν.

Στο αεροδρόμιο Λευκωσίας τον υποδέχθηκαν όλες οι αρχές και στη συνέχεια σχηματίστηκε πομπή προς τη Λευκωσία. Το αυτοκίνητο του συνόδευαν μοτοσυκλετιστές και πάνω από εκατόν αυτοκίνητα. Η πομπή κατευθύνθηκε στην Ιερά Αρχιεπισκοπή όπου ψάλληκε δέηση τον καθεδρικό Ναό Αγίου Ιωάννου.

Το Μακάριο προσφώνησε ο Μητροπολίτης Κυπριανός ο οποίος τον κάλεσε να συνεχίσει τον αγώνα του "υπέρ πίστεως και πατρίδος".

" Αγνών ασθημάτων και ιεράς συγκινήσεως έμπλεον το πατρικόν σου ποίμνιον σοι αναφωνεί διά τους στόματος μου "καλώς ήλθες" Μακαριώτατε.

Του θεού η αποκάλυψις διά των επιστημονικών ανακαλύψεων εις τοιούτον σημείον προώθησε τα της ανθρωπίνης ζωής, ώστε ελάχιστα είναι όσα απομένουν άγνωστα εκ των και μακράν συμβαινόντων. Δεν προσήλθε, λοιπόν, σήμερον τόσον αθρόον, ενταύθα το ποίμνιον σου, διά να πληροφορηθή το κατά την υπερδύναμιν αποδημίαν σου, συμβάντα. Οχι γνωστά μας είναι ήδη τα γεγονότα πάντα, όσα θα ήτο δυνατόν να ανακοινωθώσιν εις την παρούσαν συγκέντρωσιν.

Εσπευσεν όμως μετά προθυμίας ο λαός να χαιρετίση την επάνοδον σου διά να ευχαριστήση μετά ζέσεως διά τας κατά την αποδημίαν σου, υπέρ του Κυπριακού αγώνος προσπαθείας τον εθναρχικόν σου αρχηγόν, συμβολικώς κομίζοντα πνοήν από τον ζωογόνον "αέρα ελευθερίας" τον οποίον άφθονον τελευταίως ανέπνευσεν εις την Μητέρα Πατρίδα μας, η οποία είναι και της Ελευθερίας η Μητήρ. Εσπευσεν όμως

μετά προθυμίας, να προϋπαντήση την Μακαριτοτητά σου και δι' άλλον τινά λόγον: Δια να διαδηλώση άπαξ έτι προς σε την άκαμπτον σου θέλησιν όπως διεκδικήση τα εθνικά σου δίκαια ενώπιον Θεού και ανθρώπων, εναντίον πασών των αντιξοοτήτων και πάσης αντιδράσεως και μηχανορραφίας.

Από **130** περίπου ετών ο Εθνικός μας ποιητής εξυμνών την ελευθερίαν, διεκήρυττεν ότι

δεν είν' εύκολες οι θύρες
εάν η χρεία ταις κουρταλή

Και αναφερόμενος εις εκείνους προς τους οποίους συνέβη να στραφή με προσδοκίαν υποστηρίξεως της η Ελευθερία της έλεγεν:

Άλλος σου έκλαψε εις τα στήθια,
αλλ' ανάσταση καμμιά
Άλλος σου έταξε βοήθεια,
και σε γέλασε φριχτά.

Ναι γνωστοί, πολύ γνωστοί είναι οι λόγοι και οι προφάσεις της διπλωματίας της πολιτικής και της "συνέσεως" εις πάσαν εποχήν, διά παν ζήτημα το οποίον συνεπάγεται βαρείας ευθύνας.

Τοιαύτη δεν υπήρξε πάνποτε η στάσις των ως προς πάντα τα ζωτικώτερα εθνικά μας κινήματα;

Μήπως δεν έγινε ανθρωπίνων πείρα πλέον τα γεγονότα ότι κατά ένα ή άλλον τρόπον, η ιστορία επαναλαμβάνει εαυτήν;

Πώς θα ανεμένομεν αλλοίον τον τρόπον και τις εισηγήσεις των σήμερα εις το ιδιαίτερον εθνικόν ζήτημα ημών των κυπρίων;

Μάλιστα, Μακαριώττε. Και τας δυσχερείας του ζητήματος καλώς εγνωρίζομεν και του ξένου δυνάστου την πάσαις δυνάμεσιν αντίδρασιν διαυγώς εβλέπομεν και των υπευθύνων τον σκεπτικισμόν και την ατολμίαν υποπτευόμεθα, ως εκ τούτου δεν ανεμένομεν να χαιρετίσωμεν την Μακαριότητα σου κομίζουσας κατά την επάνοδον της, τον στέφανον της νίκης, την μετά της μητρος Ελλάδος ένωσιν της πολυπαθούς Κύπρου μας, καθώς μερικοί αρνησιπάτριδες και άλλοι αγνώμονες φιλοξενούμενοι της κατειρωνεύθησαν,

αναφερόμενοι εις τον σκοπόν της αποδημίας σου.

Προσήλθομεν όμως, καθώς προείπον, διά να διακηρή ξωμεν την ακλόνητον κυπριακήν θέλησιν όπως συνεχισθή αδιάλλακτος ο αγών διά την εθνικήν αποκατάστασιν της μαρτυρικής μας Νήσου μέχρι της ενσωματώσεως της εις το ελεύθερον Ελληνικόν κράτος.

Αι μηχανορραφίαι της κυριάρχου δυνάμεως εις νέας εκάστοτε διεθνείς δήθεν δυσχερείας εμπλεκούσης τας κατά καιρόν ελληνικάς κυβερνήσεις και την ελληνική πολιτικήν εν γένει και οι επακόλουθοι τοιαύτης εμπλοκής δισταγμοί αμφιταλαντεύσεις και το αναποφάσιστον αυτών ουδέποτε θα κάμψουν το υψηλόν φρόνημα του κυπριακού λαού.

Αλλά και αι προς τα έσω μηχανορραφίαι και τεχνάσματα της ξενοκρατίας, έσχατον δείγμα των οποίων πρόκειται ή διά του περί Μ. Παιδείας τροποποιητικού Νομοσχεδίου προσπάθεια της προς αφελληνισμόν της μεγαλονήσου προώρισται να συντριβούν επί του γρανίτου της ελληνικότητας της. Αναμφιβόλως δε εις το μέλλον κάποιος άγγλος ιστορικός, όπως ο γάλλος Μας Λατρή "θα λυπήται, αλλά δεν θα δικαιούται να ονειδίση την τιμητικήν και πεισματώδη αντίστασιν του λαού τούτου, όστις ουδέποτε απελπίζεται, αλλά πιστεύει πάντοτε εις αισιώτερον μέλλον" και πως εκείνος θα θρηνή ότι παν ό,τι εκόμισαν εώ οι Άγγλοι διέβη άύθις εις την θάλασσαν μετ' αυτών, όταν θα έχωσιν απέλθη και ότι "ελαχίστας τινάς λέξεις" εκ της επισήμου ιδίως φρασεολογίας "εις λαϊκήν γλώσσαν και μερικά ερείπια, ιδού τι εγκατελείπομεν ως ανάμνησιν της μακράς ημών διατριβής επί εδάφους πλήρους ελληνικών ιδεών" (Φραγκούδης Κύπρις, Πρόλογος σ.ι και ια).

Μια ουσιαστική διαφορά εις τας περιπτώσεις του γάλλου συγγραφέως και του άγγλου ιστορικού είναι ότι της Φραγκοκρατίας τα ερείπια αναφέρονται εις Μνημεία και κτίρια ενώ της Αγγλίας η συμπεριφορά το ίδιον αυτής γόητρον θα αφήση κατηρειπωμένον.

Πτωματοτροφών Ορνέων κρωγμοί και βατράχων ελοβίων κοάσματα θα διακόπτουν, ωρισμένως την γαλήνην και ομαλότητα του Κυπριακού πατριωτικού λειμώνος. Ο ακραιφνής κυπριακός λαός, όμως θα ίσταται παρά το πλευρόν της Εθναρχούσης Εκκλησίας του, πάντοτε πιστός εις τα εθνικά του ιδανικά και προς το εθνικόν του μέλλον. Διότι ακράδαντος είναι η πεποίθησις του διά το δίκαιον της αξιώσεως του και ασάλευτος είναι η πίστις του ότι τελικώς θριαμβεύει πάντοτε το δίκαιον και η αρετή.

Εντεινε, λοιπόν, Μακαριώτατε, εν Χριστώ αδελφέ, έντεινε και κραταιού εις τον αγώνα τον καλόν, τον υπέρ ελευθερίας και δικαιοσύνης αγώνα, τον αγώνα υπέρ της πατρίδος και της πίστεως.

"Μοναχός το δρόμο επήρες, μα δεν ξανάρθες μοναχός".

Μαζί σου έφερες τους πόθους και τας ευχάς, την αφοσίωσιν και την προσφοράν χιλιάδων αδελφών, πολλών εκ των οποίων τα κατά την συνάντησιν σας δάκρυα θα καταρδεύου επί πολύν καιρόν την μνήμην και την καρδίαν σου με το πατριωτικόν των νάμα. Εμψυχωμένος από την φλόγα και το παράδειγμα εκείνων, θα στηρίξης στερρώς πάντα τυχόν κλονιζόμενον εκ του πνευματικού σου ποιμνίου.

" Εργων ακμή". Όταν "έκαστος ενώ εκλήθη" εργασθώμεν πάντες με αφοσίωσιν και ακράδαντον πίστιν, ο θεός θα ευλογήση την προσπάθειαν μας, και η από οκτώ σχεδόν αιώνων φυγαδευθείσα ελευθερία θα επανασυνδέση την ιδιαιτέραν μας πατρίδα Κύπρον μετά της ενδόξου και αθανάτου Μητρος ημών Ελλάδος.

Ζήτω η Ενωσις".

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος απαντώντας στην προσφώνηση του Μητροπολίτη Κυπριανού επανέλαβε τις κατηγορίες του εναντίον της πολιτικής ηγεσίας της Ελλάδας και εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι ο Ελληνικός λαός θα εξανάγκαζε την Κυβέρνηση να συμμορφωθεί και εκτελέσει την αξίωση του Κυπριακού λαού για προσφυγή στον ΟΗΕ.

Είπε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος:

"Πανιερώτατοι και αγαπητοί εν Κυρίω αδελφοί,
Κύριοι Εθναρχικοί Σύμβουλοι,
Κυπριακέ λαέ,

Εκφράζω εγκαρδίους ευχαριστίας διά την θερμήν υποδοχήν μετά της οποίας με υποδέχεσθε επιστρέφοντα εις την ιδιαίτεράν πατρίδα μας. Χαίρω διότι μετά δίμηνον και πλέον απουσίαν εις τας αραβικάς χώρας και την ελευθέραν Πατρίδα ευρίσκομαι και πάλιν μεταξύ σας.

Σας μεταδίδω τον χαιρετισμόν της Μητρός Πατρίδος και το μήνυμα του αδελφού ελληνικού λαού ότι είναι πάντοτε συμπαραστάτης και παράπλευρος εις τον αγώνα μας κατά της ξένης κατοχής.

Ως γνωρίζετε, η επίσκεψις μου εις τα αραβικά κράτη απέβλεπε εις την διαφώτισιν επί του ζητήματος και μας και την υπέρ αυτού δημιουργίαν ευνοϊκής κοινής γνώμης. Νομίζω ότι τούτο επετεύχθη εις σημαντικόν βαθμόν. Ολόκληρος ο τύπος της Αιγύπτου, της Συρίας και του Λιβάνου ησυχολήθη επανειλημμένως με το ζήτημά μας και έγινε θερμός συνήγορος της εθνικής μας υποθέσεως. Συνήντησα πλήρη κατανόησιν τόσο μεταξύ των Κυβερνητικών κύκλων όσον και μεταξύ του λαού των αραβικών αυτών χωρών, αι οποίαι έχουν πνεύμα αντιαποικιακόν, ιδιαιτέρως δε η Αίγυπτος πνεύμα αντιαγγλικόν, διότι οι Αιγύπτιοι εξακολουθούν να αγωνίζονται κατά των Αγγλων διά την ολοκλήρωσιν της εθνικής ελευθερίας των.

Η μετάβασις μου εις την ελευθέραν Πατρίδα σκοπόν είχε να εκθέσω εις την Ελληνικήν Κυβέρνησιν την εξέλιξιν του ζητήματος μας από Κυπριακής πλευράς και να διαβιβάσω προς αυτήν την Παγκύπριον αξίωσιν, όπως εγγράψη το κυπριακόν ζήτημα εις την ημερησίαν διάταξιν της προσεχούς Γενικής Συνελεύσεως του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Εις την αξίωσιν μας αυτήν ευρέθη ομόφωνον ολόκληρον το Εθνος και εξεδήλωσε την ιδίαν αξίωσιν. Ο ελληνικός τύπος, του οποίου η συμβολή εις τον αγώνα μας είναι σημαντικωτάτη, έγινεν ο διερμηνεύς την πανεθνικήν αυτής θελήσεως περί προσφυγής εις τα Ηνωμένα Εθνη.

Εκαμα ό,τι ήτο δυνατόν να γίνη διά την πραγματοποίησιν της προσφυγής. Αι πρώται επαφαί και συνομιλίαι μου μετά της κυβερνήσεως μου έδωσαν πολλάς ελπίδας, διότι διεπίστωσα πράγματι ότι η Κυβέρνησις αντιμετώπιζε σοβαρώς την περίπτωσιν προσφυγής.

Δυστυχώς, ενώ η πίεσις του ελληνικού λαού, όπως η Κυβέρνησις του συμμορφωθή προς την εκφρασθείσαν αξίωσιν του περί προσφυγής, εγένετο καθημερινώς εντονωτέρα και η εν τω μεταξύ δοθείσα ιταμή απάντησις της Αγγλίας ότι ουδεμίαν δέχεται συνομιλίαν μετά της Ελλάδος επί του Κυπριακού ζητήματος, έπρεπε να κάμουν την Ελληνικήν Κυβέρνησιν να άρη τους οιοουσδήποτε δισταγμούς της και να λάβη την απόφασιν να βαδίση προς τα Ηνωμένα Έθνη, έγινε διστακτικωτέρα η Κυβέρνησις και δεν απέκλεισε μεν την εγγραφήν του ζητήματος μας, αλλά και δεν έλαβεν ουδεμίαν θέσιν μεχρι σήμερα.

Και η Αντιπολίτευσις επίσης ουδεμίαν θέσιν έλαβεν. Ούτε αντεπολιτεύθη την Κυβέρνησιν εις τον τοιούτον χειρισμόν του κυπριακού ζητήματος, ούτε και εξεδηλώθη αν συμφωνή μαζί της. Η στάσις αύτη της πολιτικής ηγεσίας της ελευθέρας Πατρίδος, με ηνάγκασε να καταγγείλω προς τον ελληνικόν λαόν διά ραδιοφωνικής μου ομιλίας και την Κυβέρνησιν και την αντιπολίτευσιν και να εμπιστευθώ εις χείρας του την υπόθεσιν μας. Εχω την βάσιμον ελπίδα ότι ο ελληνικός λαός θα εξαναγκάση εις το τέλος την Κυβέρνησιν του να συμμορφωθή και εκτελέση τη αξίωσιν του να συμμορφωθή και εκτελέση την αξίωσιν του.

Προς την κατεύθυνσιν αυτήν θα συνεχίση τας προσπαθείας του ο μέγας πατριώτης, ο γεραρός Αρχιεπίσκοπος Ελλάδος και Πρόεδρος της Πανελληνίου Επιτροπής Ενώσεως Κύπρου κ. Σπυρίδων, ο οποίος πολλά υπέρ της Κύπρου μέχρι σήμερα εμόχθησε".